

Ghid pentru tranziția de la competițiile tradiționale de meserii la competiții bazate pe formatul WorldSkills

Co-funded by
the European Union

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed
are however those of the author(s)
only and do not necessarily reflect those of the Foundation
for the Development of the Education System (FRSE).
Neither the European Union nor FRSE can be held responsible for them.

**Ghid pentru tranziția de la competițiile tradiționale
de meserii la competiții bazate pe formatul WorldSkills**

was written and edited by the consortium of the four project partner institutions:

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji (Poland)

Hospodářská komora České republiky (Czech Republic)

Štátny inštitút odborného vzdelávania (Slovakia)

Fundația WorldSkills România (Romania)

This work is licensed under the Creative Commons
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Cuprins

- 1** Introducere 5
- 2** Înțelegerea diferenței între formatul tradițional vs. formatul WorldSkills 8
- 3** De ce să facem tranziția? 11
- 4** Cadrul de tranziție pas cu pas 15
- 5** Studii de caz din proiecte SkillsComp 19
- 6** Formare și dezvoltarea capacităților pentru părțile interesate 22
- 7** Cele mai des întâlnite provocări și adresarea lor 26
- 8** Impact și oportunități pe termen lung 32
- 9** Concluzii 35

Introducere

1

Scopul ghidului

Acest ghid este conceput pentru a sprijini furnizorii de educație și formare profesională, organizatorii de competiții, profesorii din învățământul profesional și factorii de decizie în procesul de tranziție de la competițiile de meserii tradiționale la un format modern, bogat din punct de vedere pedagogic și relevant pentru industrie, inspirat de **WorldSkills**.

Valorificând experiența și rezultatele proiectului **SkillsComp**, precum și principiile mișcării WorldSkills, ghidul oferă o foaie de parcurs practică, instrumente și strategii pentru a crea experiențe de învățare și evaluare semnificative prin intermediul competițiilor de meserii.

Fie că porniți de la zero sau perfecționați un model de competiție existent, acest ghid vă va ajuta să introduceți **practici bazate pe competențe, incluzive și aliniate la cerințele industriei** în ecosistemul VET- **Vocational Education and Training**. (Educație și Formare Profesională) local sau național.

Public țintă

Acest ghid se adresează:

- ◆ **Profesorilor și formatorilor din învățământul profesional** care doresc să integreze competițiile în procesul de învățare
- ◆ **Managerilor și coordonatorilor școlilor VET** (Educație și Formare Profesională) responsabili de calitate și inovație
- ◆ **Organizatorilor de competiții** la nivel școlar, regional sau național
- ◆ **Autorităților publice și organismelor educaționale** interesate de reforma la nivel de sistem
- ◆ **Angajatorilor și partenerilor sectoriali** implicați în dezvoltarea competențelor

Nu este necesară nicio experiență anterioară cu WorldSkills. Ghidul include atât elemente introductive, cât și avansate.

Context și justificare

În întreaga Europă și la nivel global, educația și formarea profesională se află într-un proces de transformare. Cei care învață, angajatorii și societatea solicită tot mai mult o educație care să fie:

- ◆ **Practică și relevantă**
- ◆ **Aliniată la standardele industriei**
- ◆ **Axată pe competențe, nu doar pe teorie**

Competițiile de meserii tradiționale – deși valoroase pentru motivare și recunoaștere – adesea pun accentul pe **performanța în vederea obținerii de premii**, mai degrabă decât pe învățarea prin performanță. Acestea pot fi deconectate de cerințele reale ale unui loc de muncă, pot duce lipsă de o evaluare transparentă sau pot fi ghidate de criterii subiective.

În contrast, **formatul WorldSkills** transformă competițiile în experiențe centrate **pe învățare, incluziune și ancorate profesional**. Acestea oferă:

- ◆ Sarcini autentice, modelate după scenarii de la locul de muncă
- ◆ Evaluare structurată, bazată pe criterii măsurabile și observabile
- ◆ Punctaj obiectiv, utilizând scheme de notare standardizate
- ◆ Oportunități de feedback, reflecție și dezvoltare

Acest format nu doar că identifică excelența, ci o și sprijină – ceea ce îl transformă într-un instrument puternic pentru **predare, învățare și îmbunătățirea curriculumului**.

Obiectivele tranziției

Acest ghid își propune să vă ajute să:

- ◆ Înțelegeți diferențele dintre competițiile tradiționale și cele în stilul WorldSkills
- ◆ Dezvoltați capacitățile în rândul profesorilor, evaluatorilor și partenerilor
- ◆ Reproiectați sarcinile de concurs și instrumentele de evaluare
- ◆ Desfășurați competiții-pilot semnificative
- ◆ Promovați învățarea, corectitudinea și transparența
- ◆ Puneți bazele pentru sisteme de competiții sustenabile și pe mai multe niveluri
- ◆ Consolidați legătura dintre **instituțiile VET și lumea muncii**

Legătura cu proiectul SkillsComp

Acest ghid a fost dezvoltat ca parte a proiectului **SkillsComp - „Competițiile de meserii ca instrument pentru dezvoltarea și recunoașterea rezultatelor învățării în VET”** (KA220-VET). Proiectul a reunit parteneri din România, Slovacia, Polonia și Republica Cehă pentru a pilota integrarea principiilor WorldSkills în sistemele naționale de competiții.

Ghidul integrează:

- ◆ Experiențe din lumea reală și lecții învățate din proiectele-pilot SkillsComp
- ◆ Documentația și standardele WorldSkills existente
- ◆ Instrumente practice și șabloane pentru adaptare
- ◆ Prin îmbinarea teoriei cu practica testată pe teren, ghidul servește atât ca un **cadru** teoretic, cât și ca un **manual practic** pentru reformarea competițiilor de meserii în contexte diverse.

2

Înțelegerea diferenței între formatul tradițional vs. formatul WorldSkills

Tranziția la un model modern de competiție necesită o înțelegere clară a modului în care **competițiile de meserii tradiționale** diferă de **formatul WorldSkills (WS)**. Această secțiune subliniază contrastele cheie dintre cele două abordări în termeni de **scop, design, evaluare, roluri și valoare educațională**.

Caracteristici cheie ale competițiilor de meserii tradiționale

Deși competițiile tradiționale au oferit platforme valoroase pentru recunoaștere și motivarea elevilor, acestea includ adesea caracteristici precum:

- ◆ Sarcini predefinite și familiare profesorului sau școlii gazdă
- ◆ Accent pe viteză, repetiție sau aspect vizual, mai degrabă decât pe aplicabilitatea în lumea reală
- ◆ Evaluare bazată pe aprecieri subiective sau pe impresii informale
- ◆ Lipsa unor scheme de notare transparente sau a unor mecanisme de feedback
- ◆ Implicare limitată a reprezentanților din industrie
- ◆ Accent mai mare pe **câștigare** decât pe **învățarea prin competiție**

În consecință, valoarea educațională poate fi redusă, iar elevii pot întâmpina dificultăți în a conecta experiența cu așteptările reale de la locul de muncă.

Formatul WorldSkills: caracteristici

Competițiile bazate pe modelul WorldSkills sunt construite în jurul principiilor de predare și evaluare de calitate. Scopul lor nu este doar de a celebra excelența, ci și de a **simula medii profesionale autentice, de înaltă performanță**.

Printre caracteristici se numără:

- ◆ Sarcini bazate pe scenarii din viața reală, relevante pentru industrie
- ◆ Utilizarea documentelor standardizate: **proiecte test, scheme de notare, liste de infrastructură și WSOS (Standarde Ocupaționale)**

- ◆ Evaluare bazată pe **criterii de performanță observabile** și pe grile de notare definite
- ◆ Utilizarea atât a **metodelor de măsurare** (obiectivă, binară), cât și a celor de **apreciere** (calitativă, pe scală)
- ◆ Implicarea **partenerilor din industrie** în proiectarea sarcinilor și în evaluare
- ◆ Roluri structurate: expert principal, manager de atelier, echipa de evaluare etc.
- ◆ Feedback-ul și reflecția fac parte din proces
- ◆ Accent pe **transparență, corectitudine și dezvoltarea celui care învață**

Dimensiune	Format Tradițional	Formatul WorldSkills
Proiectarea sarcinilor	Sarcini adesea familiare, repetitive	Sarcini autentice care simulează scenarii din lumea reală
Evaluare	Informală sau subiectivă, lipsită de structură	Structurată, bazată pe scheme de notare și criterii observabile
Metoda de notare	Un singur punctaj general sau o apreciere vizuală	Detaliată: măsurare + apreciere cu scale descriptive
Alinierea la standarde	Rar corelată cu curriculumul sau cu standardele ocupaționale	Aliniată la WSOS, la rezultatele învățării și la așteptările industriei
Feedback	Rar oferit	Feedbackul structurat permite învățarea și reflecția
Implicarea industriei	Redusă sau inexistentă	Puternică: experți, sponsori, evaluatori, contribuitori la sarcini
Valoare pedagogică	Motivație, prestigiu	Motivație + învățare aprofundată + evaluare formativă
Documentație	Fără structură standard	Șabloane clare pentru PT-uri, SN-uri, roluri și infrastructură
Roluri și responsabilități	Condusă de profesori	Roluri definite: expert principal, manager de atelier, evaluatori etc.
Scop	Prezentarea abilităților, recompensarea câștigătorilor	Dezvoltarea abilităților, sprijinirea dezvoltării, evaluarea comparativă a excelenței (benchmarking)

De ce este importantă înțelegerea acestei schimbări

Înțelegerea schimbării de filozofie și practică este crucială. Modelul WorldSkills transformă competițiile în vehicule pentru educație. În loc să fie deconectate de școală și de curriculum, competițiile devin:

- ◆ Ancorate în rezultatele învățării
- ◆ Aliniate cu evaluarea pentru învățare
- ◆ Oportunități de feedback și dezvoltare
- ◆ Puncte de legătură între educație și piața muncii
- ◆ În această nouă paradigmă, competiția nu este un scop în sine, ci un mijloc de a îmbunătăți predarea, învățarea și pregătirea profesională.

Implicațiile tranziției

Tranziția înseamnă mai mult decât rescrierea sarcinilor – înseamnă o schimbare a mentalităților:

- ◆ De la „Cât de repede pot termina asta?” → la „Ce demonstrează în timp ce execută sarcina?”
- ◆ De la „Cine este cel mai bun?” → la „Cum putem crește nivelul de competență al tuturor?”
- ◆ De la „Să alegem un câștigător” → la „Să ajutăm fiecare elev să se dezvolte”

De ce să facem tranziția?

De la a câștiga pentru prestigiu la a învăța pentru viață

Tranziția de la competițiile tradiționale la cele în stilul WorldSkills nu este doar o chestiune de modernizare tehnică – ci reprezintă o **investiție strategică în calitatea, relevanța și impactul educației și formării profesionale (VET)**. Această secțiune prezintă motivele principale pentru care această schimbare este necesară și benefică.

Răspuns la cerințele reale ale pieței muncii

Economiile moderne solicită lucrători care nu sunt doar competenți din punct de vedere tehnic, ci și adaptabili, orientați spre soluții și capabili să aplice cunoștințele în contexte complexe.

- ◆ Competițiile în stilul WS oglindesc așteptările angajatorilor:
 - ▶ Realismul sarcinilor
 - ▶ Standarde profesionale
 - ▶ Managementul timpului
 - ▶ Comunicare și colaborare
- ◆ Prin integrarea practicilor WS, competițiile devin **punți de legătură către un loc de muncă**, nu doar simple exerciții la nivel școlar.

Promovarea învățării și evaluării bazate pe competențe

- ◆ Competițiile tradiționale adesea recompensează performanța fără o legătură clară cu competența. În contrast, metodele WS pun accentul pe:
- ◆ Ce **poate face** elevul
- ◆ Cum **performează** elevul **în condiții reale**
- ◆ Cum este **măsurată performanța în mod transparent**

3. De ce să facem tranziția?

Acest lucru sprijină tranziția către rezultatele învățării, cadrele de competențe și evaluarea autentică – principii centrale pentru reformele EFP europene și pentru Cadrul European al Calificărilor (CEC).

Transformarea competițiilor în instrumente de învățare

În loc să funcționeze ca evenimente izolate, competițiile în stilul WS pot fi utilizate pentru a:

- ✓ Îmbunătăți calitatea predării
- ✓ Consolida competențele de evaluare ale profesorilor
- ✓ Sprijini reforma curriculară
- ✓ Oferi oportunități bogate de feedback și reflecție pentru cei care învață

Profesorii devin evaluatori și designeri de experiențe de învățare, nu doar „supraveghetori” ai concursurilor.

Competițiile devin o extensie a sălii de clasă.

Creșterea implicării și motivației elevilor

Competițiile în stilul WS oferă:

- ◆ Standarde și așteptări clare
- ◆ Corectitudine și transparență în evaluare
- ◆ Recunoașterea nu doar a elevilor de top, ci și a progresului și efortului
- ◆ Relevanță în lumea reală

Aceste elemente stimulează motivația și încrederea în sine a elevilor, precum și sentimentul de scop în parcursul lor de învățare.

Construirea unor parteneriate mai puternice cu industria

Spre deosebire de modelele tradiționale, formatul WS invită companiile și profesioniștii să co-proiecteze și să co-evalueze sarcinile. Această colaborare:

- ◆ Crește credibilitatea competiției
- ◆ Aliniază învățarea la nevoile pieței muncii
- ◆ Ajută profesorii să rămână la curent cu tehnologia și practicile actuale
- ◆ Creează canale de recrutare a talentelor pentru angajatori

Aduce mai aproape școlile VET și companiile.

Sprijinirea inovației la nivel de sistem în VET

Implementarea competițiilor în stilul WS creează efecte de propagare:

- ◆ Capacitate îmbunătățită a profesorilor în evaluare și proiectarea sarcinilor
- ◆ Integrare curriculară mai flexibilă și modulară
- ◆ Benchmarking mai bun între regiuni și școli
- ◆ Oportunități pentru învățare reciprocă (peer learning) și extindere la nivel regional/național

Țările care au adoptat modelele WS le folosesc ca pârgii pentru schimbarea sistemică în învățământul profesional.

Schimbarea culturii: de la „a câștiga” la „a te dezvolta”

Competițiile tradiționale se concentrează adesea pe medalii, clasamente și prestigiu. Deși celebrarea este importantă, modelul WS pune accentul pe:

- ◆ Învățare și feedback
- ◆ Recordul personal, nu doar clasarea pe podium
- ◆ Evaluare etică
- ◆ Incluziune și oportunitate

Această mentalitate promovează o **cultură a competiției sănătoasă**, axată pe **dezvoltare, nu pe presiune**.

3. De ce să facem tranziția?

Domeniu	Îmbunătățiri prin Formatul WS
Predare	Conținut din lumea reală, evaluare bogată în feedback
Învățare	Implicare, motivație, accent pe competențe
Colaborare cu industria	Proiectare comună a sarcinilor, validare, dezvoltarea talentelor
Impact la nivel de sistem	Dezvoltarea capacităților, inovație curriculară, asigurarea calității
Experiența elevului	Claritate, corectitudine, relevanță și recunoaștere

Cadrul de tranziție pas cu pas

Cum să trecem de la competițiile tradiționale la cele inspirate de WorldSkills – pas cu pas

Tranziția la formatul WorldSkills necesită planificare atentă, dezvoltarea capacităților și pilotare. Această secțiune oferă **o foaie de parcurs practică, în patru etape**, pentru a ghida școlile, autoritățile regionale sau organizatorii naționali de-a lungul procesului de tranziție.

Prezentare generală a celor 4 etape:

- ◆ **Conștientizare & dezvoltarea capacităților**
- ◆ **Proiectarea competițiilor în stilul WS**
- ◆ **Pilotare & implementare**
- ◆ **Extindere & sustenabilitate**

Fiecare etapă include acțiuni cheie, roluri și exemple pentru a sprijini implementarea.

4.1. Conștientizare & dezvoltarea capacităților

Obiectiv: Crearea unei înțelegeri comune a modelului WS și implicarea părților interesate cheie.

Acțiuni cheie:

- ◆ Informarea profesorilor, directorilor, autorităților locale și companiilor cu privire la principiile și beneficiile WS
- ◆ Organizarea de workshopuri de conștientizare, webinarii sau sesiuni de informare
- ◆ Traducerea conceptelor WorldSkills în limbajul educațional național/local
- ◆ Identificarea unei echipe de bază formată din „adoptatori timpurii” (profesori și evaluatori)

4. Cadrul de tranziție pas cu pas

- ◆ Asigurarea formării pe tema:
 - ▶ Evaluare bazată pe competențe
 - ▶ Scheme de notare (apreciere și măsurare)
 - ▶ Evaluare etică și feedback
 - ▶ Rolul industriei în proiectarea competiției

Instrumente sugerate:

- ◆ Module de formare adaptate (de ex., bazate pe Modulul 4)
- ◆ Videoclipuri scurte, infografice și studii de caz de la partenerii SkillsComp
- ◆ Instrument de autoevaluare a gradului de pregătire a profesorilor

4.2. Proiectarea competițiilor în stilul WorldSkills

Obiectiv: Reproiectarea sarcinilor, a evaluării și a rolurilor pe baza abordării WorldSkills.

Acțiuni cheie:

- ◆ Selectarea uneia sau mai multor ocupații care se pretează la sarcini din lumea reală
- ◆ Dezvoltarea de proiecte test utilizând structura WorldSkills:
 - ▶ Scenariu realist
 - ▶ Competențe definite
 - ▶ Constrângeri de timp/materiale
 - ▶ Legătură cu WSOS sau cu curriculum
- ◆ Crearea de scheme de notare utilizând:
 - ▶ Măsurare (obiectivă, binară)
 - ▶ Apreciere (scală 0-3 cu descriptori)
- ◆ Definirea rolurilor și responsabilităților:
 - ▶ Expert principal
 - ▶ Manager de competiție
 - ▶ Membrii juriului (evaluatori)
 - ▶ Suport tehnic

Instrumente sugerate:

- ◆ Șabloane pentru proiecte test și scheme de notare
- ◆ Descrieri ale rolurilor și ghiduri de evaluare
- ◆ Lista de infrastructură WorldSkills (versiune simplificată)

4.3. Pilotare și implementare

Obiectiv: Desfășurarea unei competiții-pilot într-o școală sau regiune, utilizând noul format.

Acțiuni cheie:

- ◆ Organizarea unui eveniment la scară mică
- ◆ Pregătirea infrastructurii și materialelor (în concordanță cu PT - proiectul test)
- ◆ Instruirea tuturor evaluatorilor cu privire la SN (schema de notare) și la codul de conduită
- ◆ Desfășurarea competiției cu reguli clare, un program bine definit și proceduri de notare
- ◆ Asigurarea colectării feedback-ului de la:
 - ▶ Participanți
 - ▶ Profesori
 - ▶ Evaluatori
 - ▶ Observatori din industrie

Arii de interes:

- ◆ Consecvența notării
- ◆ Experiența participantului
- ◆ Performanța rolurilor
- ◆ Fezabilitate logistică

Rezultate sugerate:

- ◆ Raport de evaluare a proiectului-pilot
- ◆ Videoclip scurt sau fotoreportaj pentru comunicare
- ◆ Reflecții și note de îmbunătățire pentru ediția următoare

4.4. Extindere și sustenabilitate

Obiectiv: Integrarea modelului în sistemele locale/regionale și asigurarea continuității.

Acțiuni cheie:

- ◆ Perfecționarea materialelor și procedurilor pe baza evaluării proiectului-pilot
- ◆ Partajarea rezultatelor cu autoritățile din domeniul educației și cu companiile
- ◆ Stabilirea unui calendar al competițiilor (etapa școlară → regională → națională)
- ◆ Implicarea mai multor școli și sectoare în edițiile viitoare
- ◆ Crearea unui registru național care să conțină:
 - ▶ Proiecte test validate
 - ▶ Scheme de notare
 - ▶ Ghiduri de competiție
- ◆ Asigurarea formării continue pentru noii profesori și evaluatori
- ◆ Explorarea legăturilor cu curriculumul și sistemele de calificări
- ◆ Asigurarea finanțării publice/private sau a sponsorizărilor

Indicatori de succes:

- ◆ Numărul de profesori care utilizează instrumentele WS în predarea obișnuită
- ◆ Numărul de elevi care participă la competițiile modernizate
- ◆ Parteneri din industrie implicați în proiectarea sarcinilor sau în evaluare
- ◆ Feedback pozitiv de la cei care învață și de la părinți

Studii de caz din proiecte SkillsComp

Definirea scopului și a ariei de competențe

- ◆ **Obiectiv:** Definirea clară a competențelor profesionale care urmează a fi evaluate, în concordanță cu standardele ocupaționale naționale și cu programele școlare (curricula) relevante.
- ◆ **Începeți cu ocupația sau calificarea** (de ex., „Jonctor fibră optică”, „Tehnician electronist”).
- ◆ Identificați **competențele cheie** (tehnice, organizaționale, de comunicare).
- ◆ Asigurați alinierea la **sarcinile reale de la locul de muncă** și la **așteptările unui post de debutant** (entry-level).
- ◆ Consultați codurile COR naționale sau standardele ocupaționale echivalente.

Exemplu din România: Competiția „Cablare rețele de date” evaluează competențe precum joncționarea fibrei optice, instalarea de cablaj structurat și respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă (SSM).

Dezvoltarea proiectului test

- ◆ Un proiect test este o simulare realistă a unei sarcini de lucru, structurat pe module și punctat pe baza unor criterii de performanță clar definite.

Componente cheie:

- ◆ **Scenariu:** O poveste relevantă pentru locul de muncă (de ex., instalarea unei rețele FTTH sau asamblarea unui prototip electronic).
 - ◆ **Module:** Împărțiți sarcina în secțiuni gestionabile și delimitate în timp.
 - ◆ **Livrabile necesare:** Ce trebuie finalizat sau demonstrat.
 - ◆ **Program:** Indicați durata totală a competiției și defalcarea pe module.
 - ◆ **Resurse:** Lista de materiale, unelte, software și posturi de lucru.
- ✓ **Bună practică:** Asigurați un echilibru între performanța practică și sarcinile de rezolvare a problemelor.

Proiectarea schemei de notare

- ◆ Schema de notare operaționalizează modul în care este evaluat fiecare element al testului, asigurând obiectivitate și transparență.

Tipuri de criterii:

- ◆ **Măsurate (obiective):** Elemente cantitative precum dimensiuni, pierderea prin atenuare, viteza de execuție.
- ◆ **Apreciate (subiective):** Calitatea manoperei, ergonomia, organizarea.
- ◆ **Eroare critică:** Condiții care descalifică performanța unei sarcini sau a unei părți a acesteia.

Alocarea punctajului:

- ◆ Alocăți punctaje pe criterii/module, însumând 100 de puncte.
- ◆ Ponderarea trebuie să reflecte importanța și complexitatea sarcinii.

Exemplu:

- ◆ **Prototipare electronică** - 30p pentru asamblare, 40p pentru proiectare, 30p pentru programare.
- ◆ **Cablare rețele de date** - 90p împărțite în 9 module, incluzând jonționare, etichetare, siguranță și test de viteză.

Pregătirea pentru evaluare

- ◆ Pregătiți **protocoale și formulare de evaluare clare**, care vor fi utilizate de jurați.
- ◆ Definiți **rolurile și distribuția juriului** (fiecare jurat evaluează module specifice).
- ◆ Organizați o **sesiune de familiarizare** cu jurații și concurenții.
- ◆ Utilizați grile/liste de verificare și asigurați-vă că toți jurații aplică aceleași standarde.

Utilizați indicatori vizuali (cabluri codificate prin culori, diagrame etichetate, validare foto) pentru a sprijini obiectivitatea.

Testare pilot și validare

- ◆ Înainte de competiția propriu-zisă:
- ◆ Testați sarcina și schema de notare cu elevi și experți.
- ◆ Validați claritatea, fezabilitatea, alocarea timpului și siguranța.

Ajustările pot include:

- ◆ Reducerea complexității,
- ◆ Reechilibrarea punctajului,
- ◆ Clarificarea instrucțiunilor.

Sfat: Validarea poate include compararea punctajelor de la diferiți jurați pentru a verifica consecvența.

Implementarea competiției

În timpul competiției:

- ◆ Asigurați o logistică fluidă: distribuirea uneltelor, amenajarea posturilor de lucru, verificările de siguranță.
- ◆ Organizați **ședințe de informare** (briefinguri) înainte de fiecare modul.
- ◆ Aplicați **regulile în stilul WorldSkills**: limite de timp, controlul uneltelor, neintervenție.
- ◆ Utilizați **șabloane de notare în timp real** sau instrumente digitale de notare, dacă sunt disponibile.

Opțional: Includeți un post de documentare unde elevii trimit dovezi sau fotografii ale etapelor de lucru.

Analiză post-competiție și feedback

După eveniment:

- ▶ Analizați datele de performanță.
- ▶ Organizați **sesiuni de analiză** (debriefing) cu jurații și formatorii.
- ▶ Oferiți **feedback individual** concurenților – subliniați punctele forte și ariile de îmbunătățire.
- ▶ Discutați **implicațiile curriculare** cu instituțiile VET.

Acțiuni ulterioare: Împărtășiți bune practici anonimizate sau erori tipice ca materiale didactice.

Formare și dezvoltarea capacităților pentru părțile interesate

Capacitarea profesorilor, evaluatorilor și partenerilor pentru implementarea eficientă a formatului WorldSkills

Tranziția la formatul WorldSkills necesită mai mult decât simple documente și sarcini actualizate – ci impune o **înțelegere comună a filozofiei evaluării**, a **standardelor tehnice** și a **rolurilor operaționale** implicate. Această secțiune prezintă cum să fie instruiți sistematic actorii cheie: **profesori, jurați, elevi și parteneri din industrie**.

Formare pentru profesorii și formatorii VET

Scop: Dezvoltarea capacității profesorilor de a proiecta, facilita și evalua competiții în stilul WS și de a integra metodele WS în predarea obișnuită.

Competențe cheie:

- ◆ Înțelegerea modelului de evaluare WorldSkills (PT + SN)
- ◆ Elaborarea de proiecte test realiste, bazate pe competențe
- ◆ Crearea schemelor de notare (apreciere și măsurare)
- ◆ Oferirea de feedback semnificativ
- ◆ Colaborarea cu alți evaluatori
- ◆ Utilizarea competițiilor ca oportunități de învățare

Formate de instruire:

- ◆ Workshopuri față în față sau hibrid (2-3 zile)
- ◆ Mentoratul între colegi (peer mentoring) în cadrul rețelelor școlare sau regionale
- ◆ Module online în ritm propriu (de ex., bazate pe Modulul 4)

Exerciții practice:

- ◆ Analiza unui proiect test existent
- ◆ Elaborarea unui mini PT pentru disciplina dumneavoastră
- ◆ Construirea unei scheme de notare cu criterii și descriptori
- ◆ Exersarea utilizării unei SN reale pe performanțe înregistrate
- ◆ Joc de rol pentru oferirea de feedback

Resurse: Utilizați sarcini reale WS sau mostre SkillsComp pentru simulări de instruire.

Formare pentru jurați și evaluatori

Scop: Asigurarea înțelegerii de către jurați a rolurilor și responsabilităților lor, precum și a standardelor de corectitudine și acuratețe necesare în evaluarea în stilul WS.

Teme cheie:

- ◆ Diferența dintre apreciere și măsurare
- ◆ Utilizarea descriptorilor pentru notarea prin apreciere
- ◆ Obiectivitatea și consecvența în evaluare
- ◆ Gestionarea stresului și a corectitudinii sub presiune
- ◆ Etica juriului și codul de conduită
- ◆ Utilizarea fișelor de punctaj digitale sau pe hârtie

6. Formare și dezvoltarea capacităților pentru părțile interesate

Activități de formare:

- ◆ Sesiuni simulate de jurizare, utilizând sarcini ale elevilor preînregistrate
- ◆ Exerciții de fiabilitate inter-evaluatori
- ◆ Exerciții de calibrare: notarea aceleiași sarcini și compararea rezultatelor
- ◆ Analizarea discrepanțelor de notare anonimizate, în scopul învățării

Sfat: Subliniați importanța feedback-ului ca parte a rolului de jurat, nu doar a notării.

Orientare pentru elevi

Scop: Ajutarea elevilor să înțeleagă cum funcționează noul format de competiție și cum să se pregătească.

Mesaje cheie:

- ◆ Sunteți evaluați pe bază de competențe, nu doar pe trucuri sau viteză
- ◆ Există reguli și așteptări clare și corecte
- ◆ Feedback-ul face parte din proces, nu doar scorurile finale
- ◆ Greșelile sunt oportunități de învățare

Activități de orientare:

- ◆ Exersare cu module anterioare sau sarcini demonstrative
- ◆ Autoevaluare folosind criterii de notare simplificate
- ◆ Joc de rol juriu vs. concurent
- ◆ Completarea unui jurnal de reflecție după competițiile simulate

Rezultat: Elevii simt un sentiment de apartenență, corectitudine și motivație.

Colaborarea cu partenerii din industrie

Scop: Atragerea companiilor în procesul competițional, în calitate de co-creatori, evaluatori, sponsori sau mentori.

Strategii:

- ◆ Invitarea angajatorilor să co-proiecteze sau să valideze sarcinile
- ◆ Oferirea de formare pentru rolul de evaluator profesioniștilor din companii
- ◆ Crearea de vizibilitate pentru companiile care sprijină excelența în VET
- ◆ Organizarea de evenimente „Ziua porților deschise” cu industria, în timpul competițiilor

Beneficii pentru companii:

- ◆ Acces la talente emergente
- ◆ Contribuție directă la relevanța formării
- ◆ Promovarea brandului de angajator
- ◆ Networking cu instituțiile VET

Model: Echipele de evaluare duale (profesor + angajator) sporesc credibilitatea și valoarea actului de învățare.

Parte interesată	Tipul formării	Format
Profesori/formatori	Proiectarea sarcinilor, evaluare, feedback	Workshopuri, învățare reciprocă, online
Jurați/evaluatori	Obiectivitate, acuratețea notării, etică	Jurizare simulată, calibrare
Elevi	Structura sarcinii, criterii, mentalitate	Sesiuni de orientare
Angajatori	Validarea sarcinilor, notare, roluri de suport	Sesiuni comune de proiectare, briefinguri

Cele mai des întâlnite provocări și adresarea lor

Soluții practice pentru o tranziție lină la formatul WorldSkills

Deși beneficiile adoptării formatului WorldSkills sunt clare, tranziția implică adesea depășirea rezistenței, regândirea rutinelor și gestionarea constrângerilor practice. Această secțiune prezintă cele mai frecvente obstacole întâmpinate în timpul proiectelor-pilot SkillsComp și oferă strategii recomandate pentru a le depăși.

Provocarea 1: Rezistența la schimbare din partea profesorilor sau a managerilor școlari

Problemă: Profesorii pot percepe noul format ca fiind complicat, consumator de timp sau irelevant. Managerii se pot teme de perturbarea tradiției sau de pierderea controlului asupra evaluării.

Soluții:

- ◆ Organizați sesiuni introductive care să sublinieze beneficiile educaționale, corectitudinea și motivația elevilor
- ◆ Subliniați modul în care competițiile în stilul WS sprijină obiectivele existente: alinierea curriculară, succesul elevilor și inovația
- ◆ Începeți la scară mică: pilotați unul sau două module per școală
- ◆ Implicați profesori respectați în rolul de ambascadori locali sau formatori pentru colegi (peer trainers)

Prezentați competițiile ca instrumente de învățare – nu doar ca evenimente.

Provocarea 2: Lipsa de experiență în evaluarea bazată pe competențe

Problemă: Profesorii sunt obișnuiți cu notarea binară (admis/respins) sau cu observarea informală și se pot simți nepregătiți să evalueze folosind criterii structurate.

Soluții:

- ◆ Oferiți **formare specifică** (a se vedea Secțiunea 6) pe tema aprecierii vs. măsurării
- ◆ Oferiți **mostre de grile** și co-creați scheme de notare în cadrul workshopurilor
- ◆ Utilizați **exerciții de calibrare bazate pe video** pentru a spori încrederea
- ◆ Formați perechi între evaluatori noi și colegi mai experimentați la prima competiție

Oferiți instrumente ușor de utilizat și oportunități de practică eșalonată (scaffolded).

Provocarea 3: Constrângerile de timp în școli

Problemă: Profesorii și elevii se confruntă deja cu o programă școlară încărcată. Organizarea unei competiții complete este percepută ca o povară suplimentară.

Soluții:

- ◆ Integrați sarcinile în stilul WS în **evaluările sau modulele existente**
- ◆ Utilizați un **format modular**: fiecare sarcină poate fi realizată la clasă pe parcursul mai multor sesiuni
- ◆ Poziționați competiția ca parte a **evaluării formative**
- ◆ Concentrați-vă pe **o singură abilitate cheie** sau pe **o versiune scurtă** a competiției pentru proiectele-pilot

Folosiți competițiile ca instrumente curriculare, nu ca activități suplimentare.

Provocarea 4: Resurse limitate (unelte, buget, spațiu)

Problemă: Nu toate școlile au acces la echipamentele, infrastructura sau fondurile necesare pentru a simula sarcini la standarde industriale.

Soluții:

- ◆ Începeți cu **sarcini cu costuri reduse** și extindeți treptat
- ◆ Colaborați cu **companii locale** pentru a sponsoriza unelte sau a găzdui evenimente
- ◆ Partajați echipamentele între școli sau utilizați-le prin rotație

7. Cele mai des întâlnite provocări și adresarea lor

- ◆ Concentrați-vă pe **competențele de bază** care pot fi evaluate cu materiale simple
- ◆ Simulați sarcinile folosind instrumente digitale (de ex., medii virtuale, notare online)

Modelul WS este scalabil – calitatea contează mai mult decât complexitatea.

Provocarea 5: Asigurarea unei evaluări corecte și consecvente

Problemă: Jurații pot interpreta criteriile în mod diferit, iar elevii pot percepe subiectivitate sau lipsă de claritate.

Soluții:

- ◆ Instruiți evaluatorii cu privire la schemele de notare, folosind **grile standardizate**
- ◆ Organizați **simulări de evaluări** și sesiuni de calibrare a notării
- ◆ Utilizați **evaluarea duală** acolo unde este posibil (de ex., doi jurați per sarcină)
- ◆ Acordați timp pentru **discuții ale juriului** înainte și după notare
- ◆ Explicați clar elevilor, în avans, criteriile și modul de notare

Calitatea evaluării construiește încredere în proces.

Provocarea 6: Implicarea eficientă a partenerilor din industrie

Problemă: Este posibil ca firmele să nu vadă valoarea implicării sau să nu fie sigure cum pot contribui.

Soluții:

- ◆ Abordați companiile propunându-le **roluri specifice** (de ex., validarea sarcinilor, co-evaluare, mentorat)
- ◆ Subliniați aspectul legat de crearea unui **canal de recrutare a talentelor**
- ◆ Oferiți vizibilitate (logo-uri, acoperire media, mărturii)
- ◆ Începeți cu **un partener dedicat**, apoi extindeți rețeaua prin susținerea acestuia

O implicare puternică a industriei adaugă credibilitate și realism.

Provocarea 7: Menținerea impulsului după proiectul-pilot

Problemă: După un proiect-pilot de succes, este posibil să nu existe un plan de continuare, ceea ce duce la pierderea energiei și a impactului.

Soluții:

- ◆ Creați un **plan de evaluare și îmbunătățire post-competiție**
- ◆ Documentați proiectul-pilot sub forma unui studiu de caz sau a unui model
- ◆ Stabiliți un **calendar anual** sau o foaie de parcurs pentru competițiile viitoare
- ◆ Creați o **comunitate locală de practică** (grupuri de școli, rețele EFP)
- ◆ Implicați autoritățile regionale sau naționale pentru sprijin pe termen lung

Sustenabilitatea necesită planificare dincolo de eveniment.

Provocare	Ce puteți face
Rezistența la schimbare	Începeți la scară mică, implicați campioni, explicați „de ce”-ul
Lipsa experienței în evaluare	Oferiți formare practică, șabloane, mentorat între colegi
Constrângeri de timp	Integrați sarcinile în curriculum, folosiți formate scurte
Resurse limitate	Simplificați sarcinile, partajați echipamentele, implicați companiile
Corectitudinea evaluării	Folosiți grile, notare duală, formarea evaluatorilor
Implicarea industriei	Oferiți vizibilitate și roluri semnificative
Sustenabilitatea post-eveniment	Documentați succesul, creați planuri de continuare

PL Exemplu din Polonia - Prototipare electronică

Provocare: Familiaritate limitată cu evaluarea structurată

În cadrul proiectului-pilot polonez de Prototipare electronică, profesorii și evaluatorii nu erau inițial familiarizați cu schemele de notare bazate pe apreciere și au întâmpinat dificultăți în a diferenția în mod consecvent nivelurile de performanță.

Răspuns:

- ◆ Workshopurile de dinaintea evenimentului s-au axat pe **calibrare**, folosind exemple de lucrări și simulări de notare ghidate.
- ◆ Instrumentele de evaluare au fost reproiectate cu **grile clare** și descriptori vizuali pentru fiecare nivel de apreciere.
- ◆ Feedback-ul între evaluatori a ajutat la alinierea interpretărilor și la asigurarea fiabilității notării.

RO Exemplu din România - Cablare Rețele de Date

Provocare: Acces inadecvat la unelte la standarde industriale

Scolile EFP din România nu aveau acces complet la echipamente profesionale (de ex., aparate de sudură pentru fibră optică, testere) necesare pentru **instalarea fibrei optice**, limitând realismul competiției de Cablare Rețele de Date.

Răspuns:

- ◆ Organizatorii au încheiat **parteneriate cu furnizori locali de telecomunicații**, care au împrumutat echipamente și au oferit suport pentru instalare.
- ◆ Proiectul Test a fost adaptat pentru a **prioritiza competențele** care puteau fi evaluate cu o infrastructură parțială, cum ar fi pregătirea cablurilor, etichetarea și aranjamentul logic.
- ◆ Posturile de lucru au fost utilizate prin rotație în sesiuni cronometrate pentru a permite participarea mai multor concurenți cu mai puține unelte.

PL Provocare: Dificultatea de a implica industria în roluri semnificative

Interesul inițial al industriei în Polonia a fost ridicat, dar așteptările neclare au dus la o implicare pasivă din partea partenerilor în timpul fazei de planificare a competiției.

Răspuns:

- ◆ Organizatorii au definit **roluri concrete** pentru companii:
 - ▶ Validarea relevanței sarcinilor în lumea reală
 - ▶ Oferirea de feedback tehnic pentru schemele de notare
 - ▶ Acționarea în calitate de co-evaluatori în timpul implementării
- ◆ Un partener din sectorul electronic a contribuit prin **revizuirea documentației de testare** și prin **oferirea de stagii de practică (internshipuri)** elevilor cu cele mai bune performanțe.

RO Provocare: Constrângeri de programare și supraîncărcarea profesorilor

Echipa din România s-a confruntat cu provocări în alinierea programului competițiilor cu calendarul național VET și în asigurarea disponibilității profesorilor pentru formare și evaluare.

Răspuns:

- ◆ Proiectul-pilot a fost aliniat cu un **eveniment VET național** existent, maximizând participarea fără a supraîncărca școlile.
- ◆ Procesul de evaluare a fost simplificat prin **alocarea juraților la module specifice** și prin **utilizarea unor formulare de feedback structurate** pentru a reduce volumul de muncă de după eveniment.

8

Impact și oportunități pe termen lung

Utilizarea competițiilor în format WorldSkills pentru a impulsiona schimbarea sistemică în VET

Odată pilotat și integrat, formatul de competiție WorldSkills oferă mai mult decât o simplă modernizare educațională punctuală — devine o pârghe pentru **transformare pe termen lung** la multiple niveluri ale ecosistemului EFP. Această secțiune prezintă cum poate duce tranziția la **impact susținut, integrare în politici și oportunități strategice**.

Pentru cei care învață: un pas de la participare la autonomizare

Atunci când competițiile sunt integrate în procesele de învățare, acestea le oferă elevilor:

- ◆ **O înțelegere clară a competențelor așteptate**
- ◆ **Simulări realiste** ale viitoarelor locuri de muncă
- ◆ **Feedback corect și detaliat pentru dezvoltare**
- ◆ **Încredere în sine sporită, autonomie și motivație pentru carieră**
- ◆ Căi către **angajabilitate și excelență**

Elevii trec de la învățarea pasivă la demonstrarea activă a competențelor.

Pentru profesori: Dezvoltare profesională și competențe de evaluare

Profesorii VET implicați în proiectarea și implementarea competițiilor în stilul WS raportează:

- ◆ **Abilități îmbunătățite de evaluare**
- ◆ O mai bună aliniere între predare și așteptările industriei
- ◆ **Colaborare** consolidată cu colegii și experții externi
- ◆ O utilizare mai frecventă a **abordărilor bazate pe competențe** în instruirea obișnuită

Profesorii evoluează în designeri, evaluatori, mentori — nu doar simpli transmițători de conținut.

Pentru școli și furnizorii VET : Inovație și vizibilitate

Școlile care adoptă modelul de competiție WS beneficiază de:

- ◆ Integrarea **sarcinilor autentice** în curriculum și examene
- ◆ Acces la **proiecte test și scheme de notare gata elaborate**
- ◆ Implicare și retenție sporită a elevilor
- ◆ **Profil instituțional consolidat și atractivitate sporită** pentru elevi și familii
- ◆ Oportunități de a **evalua comparativ calitatea** între instituții (benchmarking)

Competițiile devin instrumente atât pentru îmbunătățirea internă, cât și pentru reputația externă.

Pentru angajatori: Canal de recrutare a talentelor și parteneriate

Implicarea angajatorilor în competiții promovează:

- ◆ **O colaborare mai puternică între VET și mediul de afaceri**
- ◆ O perspectivă mai clară asupra nivelului de pregătire și a potențialului elevilor
- ◆ Contribuție la **relevanța și inovarea sarcinilor**
- ◆ Identificarea timpurie a tinerilor lucrători calificați
- ◆ Recunoașterea **responsabilității sociale** în sprijinirea educației

Industria devine un co-proprietar al calității în EFP.

Pentru factorii de decizie: Pârghie sistemică

La nivel regional și național, competițiile în stilul WS pot sprijini:

- ◆ Implementarea **reformei curriculare bazate pe competențe**
- ◆ Alinierea la cadrele europene (EQF, ECVET, DigComp etc.)
- ◆ Dezvoltarea **sistemelor de asigurare a calității** prin instrumente de evaluare structurate

8. Impact și oportunități pe termen lung

- ◆ Dezvoltarea talentelor și **oportunități de mobilitate internațională**
- ◆ Alinierea strategică cu inițiative precum **EuroSkills, WorldSkills sau tranzițiile verzi/tehnologice**

Competițiile pot fi instituționalizate ca parte a politicilor educaționale, nu ca evenimente izolate.

Oportunități de extindere și dezvoltare la scară largă

Odată ce fundația a fost pusă, părțile interesate pot:

- ◆ Să se extindă la mai multe sectoare în fiecare an
- ◆ Să creeze **parcursuri competiționale progresive**: etapa școlară → locală → națională
- ◆ Să stabilească **platforme de colaborare inter-școlare** pentru partajarea PT-urilor, SN-urilor, juraților
- ◆ Să creeze **registre digitale de sarcini** validate pentru formarea profesorilor
- ◆ Să conecteze competițiile cu **învățământul dual, uceniciile sau sistemele de certificare**

Formatul WorldSkills devine un cadru flexibil, nu un standard rigid.

Viziune pentru viitor

Viziunea pe termen lung este nu doar de „a organiza competiții mai bune”, ci de a folosi acest model pentru a:

- ◆ **Transforma educația profesională într-o cale modernă, respectată și aspirațională**
- ◆ **Capacita elevii** să își demonstreze potențialul în moduri semnificative
- ◆ **Dota profesorii** cu instrumente de înaltă calitate pentru evaluare și feedback
- ◆ **Crea o punte de legătură între educație și piața muncii** prin colaborare, transparență și excelență

Competițiile în stilul WorldSkills nu sunt scopul final – ele sunt metoda care aduce calitate, echitate și relevanță în educația profesională.

De la competiție la transformare: pentru ca schimbarea să conteze!

De-a lungul acestui ghid, am explorat modul în care adoptarea **formatului de competiție WorldSkills** merge mult dincolo de simpla organizare de evenimente – este vorba despre **transformarea educației profesionale** într-un sistem dinamic, orientat spre viitor și centrat pe cel care învață.

Prin tranziția de la modelele tradiționale la practicile în stilul WS, mutăm accentul:

- ◆ De la **jurizarea performanțelor** la **dezvoltarea competențelor**
- ◆ De la **exelența izolată** la **dezvoltarea comună**
- ◆ De la **subiectivitate și prestigiu** la **transparență și progres**

Indiferent dacă sunteți profesor, manager școlar, factor de decizie sau reprezentant al unei companii, rolul dumneavoastră în această transformare contează.

Ceea ce faceți în continuare modelează viitorul VET

- ◆ **Dacă sunteți profesor:** Începeți să folosiți sarcini în stilul WS la clasă – lăsați-vă elevii să experimenteze învățarea prin provocări din lumea reală.
- ◆ **Dacă sunteți manager școlar:** Sprijiniți-vă personalul să inoveze – oferiți-le instrumentele, timpul și încrederea pentru a pilota această abordare.
- ◆ **Dacă sunteți factor de decizie:** Integrați modelul WS în cadrele naționale – folosiți-l pentru a moderniza curriculumul, evaluarea și asigurarea calității.
- ◆ **Dacă sunteți angajator:** Alăturați-vă mișcării – modelați următoarea generație de lucrători și aduceți autenticitate în educație.

În competiții nu este vorba doar de a-i găsi pe cei mai buni – ci de a scoate la iveală ce e mai bun în fiecare persoană care învață.

Nu trebuie să fiți perfecți pentru a începe. Trebuie doar să începeți.

Începeți la scară mică. Începeți inteligent. Dar începeți – și alții vă vor urma.

Co-funded by
the European Union

